

TÜRKÇE VE ARAPÇADA TELAFFUZLARI AYNI, ANLAMLARI FARKLILAŞMIŞ BAZI SÖZLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

KORKMAZ, Seyfullah
TÜRKİYE/ТУРЦИЯ

ÖZET

Bu bildiride, Türkçe ve Arapça, her iki dilden seçilen kullanılış tanıkları ile söylenişi aynı, anlamı farklı kelimeler üzerine bir araştırma yapılmıştır.

Türkçe ve Arapça birbirinden etkilenmiş iki ayrı dildir.

Arapçadan Türkçeye geçmiş olan bazı kelimeler, Türkçede Arapçadaki anlamlarından farklılaşarak kullanılır hale gelmiştir. Örneğin, millet ve ümmet kelimelerinin her iki dildeki kullanılış örneklerine bakıldığında, Araplar “Arap Ümmet, Birleşmiş Ümmetler Teşkilatı” derken Türkler “Türk milleti., İslam Ümmeti, Birleşmiş Milletler Örgütü” demektedir.

Kimlik belgelerinde geçen “cinsiyet” kelimesi önüne Türkçede “erkek” veya “kadın” yazılırken Arapçada “cinsiyet” kelimesinin önüne o kişinin uyruğu yani, hangi ülkenin vatandaşı olduğu yazılmaktadır...

Asya ve Afrika dillerinde müşterek kullanılan pek çok kelime mevcuttur.

Asya ile Afrika ve birbirine komşu ülkelerin birbirleriyle diyalog kurmaları ve anlaşmaları isteniyorsa, dillerindeki ortak kelimeleri ve ortak sesleri korumalarında, yararlar vardır.

Arapça ve Türkçe içerisinde telaffuzları aynı olsa da Türkçeye girerek, az veya çok, farklı anlamlar yüklenmiş olan sözcüklerin artık Arapça değil, Türkçeleştikleri ya da Türkçe olduklarının kabulü gerekir.

Anahtar Kelimeler: Aynı ses, farklı anlam, Türkçe, Arapça, Asya ve Afrika ortak kelimeleri.

ABSTRACT

A Study on the Borrowed Words that Have Identical Pronunciations, Different Meanings in Turkish and Arabic

This paper demonstrates a study that is on the false cognated words between Arabic and Turkish. (The words which were borrowed in the same pronunciation but different meaning)

Turkish and Arabic, have influenced each other.

Some words, that were borrowed from Arabic into Turkish, have gained different meanings in Turkish. For instance, the word of “cinsiyet” in Turks’ identities refers to the gender, however in Arabs’s identities it refers to the origin, the citizenship of person.

Asian and African languages have many common words.

A dialogue and cooperation between the neighbour countries in Asia and Africa is possible by preserving the words and sounds that are shared.

It is essential to accept that the false cognated words, which have identical pronunciation but different meanings, should be regarded as Turkish words, although they have been borrowed from Arabic.

Key Words: Identical sound, different meaning, Turkish, Arabic, correlevancy of words in Asia and Africa.

GİRİŞ

Türklerle Arapların buluşması Emevîler döneminde başlamış, Abbasîler döneminde ileri seviyeye ulaşmıştır. XI. asırda Irak, Suriye ve Filistin’de nüfusun çoğunluğu Türk idi.

Asya ve Afrika’daki birçok millet gibi Türkler ve Araplar da uzun yıllar aynı coğrafya ve aynı ortak vatan içerisinde birlikte yaşarak birbirlerinin dil ve kültürlerini etkilemişlerdir. Birbirlerinden kız alıp vererek aralarında akrabalık bağları kurdukları gibi dillerinden de kelimeler alıp vererek telaffuzları aynı olan yüzlerce ortak kelimeleri oluşturmuştur. Telaffuzları aynı olan bu ortak kelimelerin bir kısmına yüklenen anlamlar, her iki dilde aynen korunurken diğer bazılarında ise söylenişleri aynı kalmakla birlikte (Türkçe ve Arapça arasında) birbirinden farklılaşan anlamlar yüklediğine tanık olunmuştur. Örneğin, Kitap, kalem, defter, hürriyet, din, sabah, vatan, meclis, ders, akıl, müşteri, mühendis, tabak, kebab, adalet, delil, hak, toz, dolma, oda, tencere, ve benzeri birçok kelime, Balkanlar, Kuzey Afrika ve Asya kıtasının büyük bir bölümünde aynı telaffuz ve aynı anlamda kullanılmaktadır. Bunun yanında Ümmet, cinsiyet, fen, ecnebi, memleket, nar, zamir, unvan, kahve ve daha bir çok kelimedede Türkçe ve Arapça olarak telaffuzlar aynen korunduğu halde her iki dildeki anlamları zaman içerisinde az veya çok farklılaşmıştır. Aşağıda sıraladığımız tanık örnekler, her iki dil arasındaki bu farklı anlam yüklenme durumunu açık bir şekilde göstermektedir.

Türkçe ve Arapçada Telaffuzları Aynı, Anlamları Farklılaşmış Sözlere Örnekler

a. Ümmet

Türkçede “Türk milleti, İslam ümmeti, Birleşmiş Milletler Örgütü şeklinde kullanılırken, Arapçada “Arap ümmeti الأمة العربية, Birleşmiş Ümmetler Örgütü

المتحدة منظمة الامم şeklinde kullanılmaktadır. Türkçede yüklenen anlamı için şu tanıkları örnek gösterebiliriz:

“Yüreğimizdeki mukaddes heyecan milletlerin hakları ilan edilinceye kadar devam edecektir... Türk milletinin muhtemel akıbetini...”¹

“...Babalarımız için Niş, İstanbul’a o kadar yakındı. Biz eğer, Vardar’ı, Trablus’u, Girit’i ve Medine’yi bırakırsak, Türk Milleti yaşayamaz sanıyorduk”².

“Allah’ım, sen koru Muhammed Ümmetini bu eşkıyanın zulmünden!”³

Arapçada Ümmet ve millet kelimelerine yüklenen anlamlara örnek olarak da şu cümleleri gösterebiliriz: “الوثيقة العربية ودورها الحضاري في حفظ ذاكرة الأمة العربية”⁴ El-Vesîkatu’l-Arabiyye ve Devruha’l-Hadarî fî- Hifzı’l- Ümmeti’l-Arabiyye.,

“حفظ الله الكويت والامة العربية Ummete’l-Arabiyye Kuveyt ve’l- Ummete’l- Arabiyye”⁵....

Arap dilinde geçen diğer bir örnek olarak da sık sık tekrarlanan şu cümleyi verebiliriz: “يقال ان منظمة الامم المتحدة لم تنجح في حل مشكلات العرب و إن العرب لذلك لا يضعون ثقهم فيها”. (Arapların sorunlarını çözme konusunda Birleşmiş Ümmetler (Milletler) teşkilatının başarılı olmadığı söylenmektedir - bilinmektedir. Bu nedenle Araplar, bu örgüte güven duymamaktadırlar)

Cenazeyi kabre koyan Müslümanlar, “بسم الله و على ملة رسول الله” (Bismillah ve alâ-milleti Rasûlillah (Allah’ın ismi ile ve Hz. Peygamberin milleti [dini] üzerine seni defnediyoruz.⁶)” derler.

Ziya Gökalp, 1918 yılında yayınladığı Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak isimli eserinde “Türk milletindenim, İslam Ümmetindenim, Avrupa medeniyetindenim”⁷ demiştir.

Bu örneklerde de görüldüğü gibi, Arapçada “ümme” kelimesi Arap kelimesinin sıfatı olarak kullanılırken, Türkçede “ümme” kelimesi tüm Müslümanları kapsamaktadır. Türkçede ise millet kelimesi “ulus” anlamına gelirken Arapçada yer yer “din” anlamında kullanılmaktadır.

¹ Adivar, Halide Edip, (2005), **Türk’ün Ateşle İmtihanı**, İstanbul, 19, 39.

² Atay, Refik Halit, **Zeytindağı**, İstanbul 1970, III.

³ Benice, E. İ., den naklen. **Türkçe Sözlük 2**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Türk Dil Kurumu yayını, 1988 Ankara, 1534.

⁴ <http://www.arabcin.net/modules.php?name=News&file=article&sid=576>; <http://www.alyaseer.net/vb/archive/index.php/t-5821.html>

⁵ <http://www.stop55.com/vb/14358.html>.

⁶ Bilmen, Ömer Nasuhi, (1960) **Büyük İslam İlmihali**, Ahmet Said Matbaası, İstanbul 1960, 259.

⁷ Gökalp, Ziya, (1918), **Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak**, İstanbul, 1960, 3.

b. Türk

Bu arada “Türk” kelimesine yüklenen anlam ve Türk imajı da Balkanlar, Asya ve Afrika’da yer yer farklılık arz etmektedir. Şu tanıklar bunun delilleridir:

Arapçada “Türki” kelimesi Türkiye Cumhuriyeti uyuğunda olan kimse demektir. “Türkiyye” denildiğı zaman da Türk uyuğundaki bu kişinin bayan olduğı anlaşılır.

19. yüzyılda yazılan İngilizce, Almanca ve diğere önemli sözlüklerin çoğunda “Türk”, kelimesinin, çoğı kez ilk anlamı, zaman zaman da diğere bir anlamı⁸ olarak “Müslüman” kelimesi verilmiştir.

19. yüzyıl içerisinde ve 20. yüzyılın başlarında Osmanlı Devletinden Kuzey ve Güney Amerika’ya göç edenlere “Türk” denilmiştir ve hâlen de Türk denilmektedir.

Balkanların çoğı yerinde , “Türklüğün şartı kaç?” sorusu sorulunca İslam’ın beş şartı sayılmaktadır.

Bu duruma benzer olarak Makedonya’dan şu örneğı sunmak istiyorum: “... Fakat kendilerini Türk kabul ediyorlar.. Komünist dönemde bir yetkili (bir) ihtiyara soruyor:

‘Senin vatanın neresi?’ diyor. ‘Türkiye’ diyor.

“Sen necisin?” diyor . ‘Türküm’ diyor.

‘Ama sen tek kelime Türkçe bilmiyorsun’ diyor. ‘Olsun, ben yine de Türk’üm’. diyor.

‘İşte burada “Türk” demenin manası budur. Tabii Türk eşittir Müslüman olunca...’⁹

‘...Bu yüzden daha önce biz: “Elhamdülillah Türk’üz.” derdik. Hâlen öyle diyenler var. Biz Türk’üz diyorlarmış ve hükümetten Türkçeyi öğrenmek için okul istiyorlarmış..’¹⁰

“Türk” kelimesinin Balkanlarda yüklendiğı bu anlam, üzerine durulması gereken çok önemli bir husustur. Yunanistan, son yıllarda aldığı birtakım kararlarla okullarında okutulan tarih ve edebiyat kitaplarında geçen “Türk” kelimesinin yerine “Müslüman” kelimesini yazdırmıştır. Bununla Türkiye’ye olan sevgi bağını kesmek ve oradaki Türkleri eritmek istediğı açıktır. Fakat bu uygulamanın

⁸ Webster’s **New International Dictionary of The English Language**, Second Edition Unabridged, USA 1956, 2737.

⁹ Batur, Emin, “Bosna-Hersek Ateş Hattına Seyahat Makedonya Notları” **Hüner Aylık Sanat ve Kültür Dergisi**, 6 (Şubat 1993), 54-73.

¹⁰ A.g.e., 54 -73

komşuluk, barış ve dostluğa hizmet etmeyeceği de bir gerçektir. Balkanlardaki halkların bir kısmı “Türk” kelimesi ile vicdan huzuru içerisinde kendilerini daha iyi tarif ediyorlarsa bu tarif ve kimliğe saygı duymak insan hakları gereği olsa gerektir. Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran irade, Lozan Entlaşmasını imzalarken “Türk” kelimesine yüklenen bu anlamı çok iyi vurgulamış ve “Türk” kelimesine yüklenen bu çok kapsamlı anlam ile de yurt dışında ve yurt içinde azınlık sorununu çözmüştür.

Arap dünyasından örnekler: “¹¹كانت ولاية فلسطين التركية تتضمن الضفتين الشرقية والغربية..”

...Türk Filistin vilayeti, Doğu ve Batı yakasını kapsıyordu..”

“¹²... العلم التركي الذي أظننا معا أربعة قرون”

“Bizi, dört asır, gölgesinde birlikte barındıran Türk bayrak...”

Görüldüğü gibi bu iki örnekte “Türk” kelimesi Osmanlı dönemindeki bir vilayete ve bayrağa sıfat olarak kullanılmıştır. Bunun örneklerini çoğaltmak mümkündür.

c. Cinsiyet

Arapça ve Türkçe arasında telaffuz birliği olup anlamları biraz farklılaşan kelimelerden birisi de “cinsiyet” kelimesidir. Türkçede “cinsiyeti” kelimesinin önüne o bireyin erkek mi kadın mı olduğu yazılırken, Arapçada uyruğu yazılmaktadır.

d. Fen

“Fen” kelimesi ile günümüz Türkçesi’nde fizik, kimya, matematik, ve biyoloji anlaşılmaktadır. Arapçada ise “fen” kelimesine yüklenen anlam sanattır. Araplar, Güzel Sanatlar Fakültesine “*كوليتية الفنون الجميلة*” Kulliyet’u-‘Funûni’l-Cemîle” demektedirler. Fen Fakültesine ise Arap dilinde “Kulliyetu’-Ulûm” denilmektedir.

f. Ecnebî

“Ecnebî” kelimesi Türkçede “yabancı” anlamına gelirken Arapçada daha çok “Müslüman olmayan” anlamında kullanılmaktadır.

g. Memleket

“Memleket” kelimesi”, Türkçede daha çok “bir kimsenin doğup büyüdüğü yer yurt¹³” anlamında kullanılırken Arapçada “krallık” demektir. “*المملكة العربية*” المملكة العربية السعودية el-Memleketu’l-Arabiyyetu’s-Su’ûdiyye” ve “*المملكة المغربية الشريفة*” المملكة المغربية الشريفة” tamlamalarında görüldüğü gibi. Bu örnekleri onlarca sıralamak mümkündür.

¹¹ Hûst, Nadiye, *Vedâ’ ve Likâ’ fi- Bilâdi’s-Şâm*, Dımaşk 2002, 560.

¹² a.g.e., 92.

¹³ *Türkçe Sözlük*, (1988), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Türk Dil Kurumu yayını, Ankara, II, 1005.

SONUÇ

Arapça ve Türkçe arasında telaffuzda ve anlamda aynı olan birçok kelime olduğu gibi telaffuzları aynı kaldığı hâlde anlamları farklılaşan onlarca da sözcük vardır. Her iki durumda da bu kelimeler hem Arapça hem de Türkçe olduklarının kabulü gerekir. Çünkü bu kelimeleri halk benimsemiş ve kendine mal etmiştir.

Asya ile Afrika'nın ve birbirine komşu ülkelerin birbirleriyle diyalog kurmaları ve anlaşmaları isteniyorsa dillerindeki ortak kelimeleri ve ortak sesleri korumalarında yararlar vardır. Ortak olan her şeyin, barış, dostluk ve dayanışmaya katı sağlayacağı açıktır.

KAYNAKÇA

Adivar, Halide Edip, **Türk'ün Ateşle imtihanı**, İstanbul 2005.

Atay, Refik Halit, **Zeytindağı**, İstanbul 1970.

Batur, Emin, "Bosna-Hersek Ateş Hattına Seyahat Makedonya Notları" **Hüner Aylık Sanat ve Kültür Dergisi**, 6 (Şubat 1993), 54-73.

Bilmen, Ömer Nasuhi, **Büyük İslam İlmihali**, Ahmet Said Matbaası, İstanbul 1960.

Eren, Hasan (Ön söz), **Türkçe Sözlük**, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Kurumu Türk Dil Kurumu yayını, Ankara 1988.

Gökalp, Ziya, (**Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak**, İstanbul 1960

<http://www.arabcin.net/modules.php?name=News&file=article&sid=576>.

<http://www.alyaseer.net/vb/archive/index.php/t-5821.html>.

<http://www.stop55.com/vb/14358.html>.

Hûst, Nadiye, **Vedâ' ve Likâ' fî- Bilâdi's-Şâm**, Dımaşk 2002.

Peter, F. Abboud ve..., **E. Modern Standart Arabic Part 2**, Cambridge Universty Press, London 1983.

Webster's **New International Dictionary of The English Language**, Second Edition Unabridged, G. And Merriam Company, USA 1956.